

EL COST DE LA CRIANÇA A ANDORRA

JUNY DE 2023

Elaborada per

Amb la participació de

ÍNDEX

1. EL PERQUÈ D'AQUEST INFORME
2. METODOLOGIA
3. QUIN ÉS EL COST DE LA CRIANÇA?
4. CONCLUSIONS
5. RECOMANACIONS
6. ANNEXOS

1. EL PERQUÈ D'AQUEST INFORME

Les alegries que comporta criar un fill o filla sovint van acompanyades de neguits i sacrificis, entre els quals hi ha el cost econòmic pot suposar aquesta criança. I d'aquests inquietuds per poder quantificar aquest cost sorgeix aquest estudi.

Utilitzant com a base un estudi que publica periòdicament Save The Children Espanya, hem volgut valorar quant costa criar un fill des que neix fins a la seva majoria d'edat perquè les seves necessitats no són les mateixes amb 3 que amb 11 anys o 17 anys.

S'han tingut en compte fins a dotze grups de despesa diferents com l'alimentació i la sanitat però també l'oci, la conciliació i l'habitatge, entre d'altres.

Els resultats que hem obtingut en aquest primer estudi permeten quantificar el cost mínim de criar un fill, per tant, no vol dir que això sigui el que hagin de gastar totes les famílies. És només una base que ens hauria d'ajudar a entendre perquè Andorra té una de les taxes de natalitat més baixes d'Europa i si l'aspecte econòmic pot ser un dels factors que pugui justificar aquesta situació. Alhora estimem quin es l'esforç que han d'assumir les famílies segons quin sigui el seu estatus econòmic. No serà el mateix l'esforç que farà una família que tingui els ingressos mitjans que els medians o que es trobi per sobre d'aquests.

Les conclusions d'aquest estudi també ens han de permetre poder fer algunes recomanacions per capgirar aquesta tendència i proposar una sèrie de mesures per solucionar-la.

Hem de donar les gràcies a la iniciativa i l'esforç de la Marta Alberch d'Antropia, de la qual és la idea i ha estat la responsable de la investigació, i a UNICEF Andorra que es va interessar de seguida en participar, formant part de la redacció de les recomanacions del projecte.

2. METODOLOGIA

Per dur a terme aquest estudi hem pres com a base l'estudi "El Cost de la Criança en 2022" publicat el juny de 2022 per Save The Children Espanya¹ i tot i que no serà comparable al 100% sí que ens ha permès tenir un guió que hem adaptat al nostre país mantenint els dotze grups de despesa.

Les dades s'han obtingut d'altres informes o estudis ja existents i d'un treball de camp fet a diferents establiments comercials d'Andorra per conèixer els preus dels articles o serveis inclosos. També s'han tingut en compte les ordenacions tributàries i els preus públics dels diferents comuns i publicats al BOPA.

Els diferents grups de despesa que s'han tingut en compte són els següents:

1. Alimentació: hem comptat amb la col·laboració del Col·legi de Dietistes i Nutricionistes d'Andorra i s'ha establert una cistella de la compra amb les quantitats necessàries dels diferents aliments recomanats per a cada franja d'edat, tenint en compte el període de lactància recomanat per l'OMS.

2. Higiene: s'hi inclouen els diferents productes higiènics en quantitats estimades a les necessitats de cada forquilla d'edat: des de bolquers a la primera etapa, fins a productes d'higiene femenina per les adolescents passant per gels, xampús, etc.

3. Roba i calçat: s'ha estimat una quantitat bàsica de peces de roba i calçat segons cada franja d'edat i les seves necessitats.

4. Educació: aquí s'han inclòs despeses com el menjador i el transport escolars, els llibres de text i altres materials escolars com la tableta en centres educatius públics.

5. Oci i joguines: s'ha calculat el cost de una cistella adequada a cada etapa des de joguines a les edats més primerenques fins a oci i jocs digitals a l'adolescència.

6. Sanitat: amb la col·laboració del Col·legi de Metges d'Andorra s'ha elaborat un llistat de serveis sanitaris mínims per a un infant sà inclosos vacunacions, visites a metges, dentistes i oculistes i medicaments per a cada etapa tenint en compte aquells coberts per la CASS i la part no coberta.

7. Mobles i estris: inclou el mobiliari i altres estris que es necessiten al llarg de cada etapa: des de bressols i troncs a llits, calaixeres i armaris.

8. Habitatge: en aquest apartat, s'ha tingut en compte la diferència que comporta llogar un pis amb una habitació més segons el preu del metre quadrat nou segons les dades extretes de l'enquesta de l'Observatori del CRES.

9. Despeses corrents de l'habitatge: aquí s'inclouen els costos com el consum d'aigua i l'electricitat. També una estimació de les despeses de comunitat siguin directes si la família viu en regim de propietat o imputades en el preu del lloguer.

¹ https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2022-06/El_cost_de_la_crian%C3%A7a_2022.pdf

10. Transport: actualment aquesta partida s'ha deixat a zero perquè el transport públic és gratuït però caldrà tenir-la em compte si en un futur aquesta bonificació desapareix.

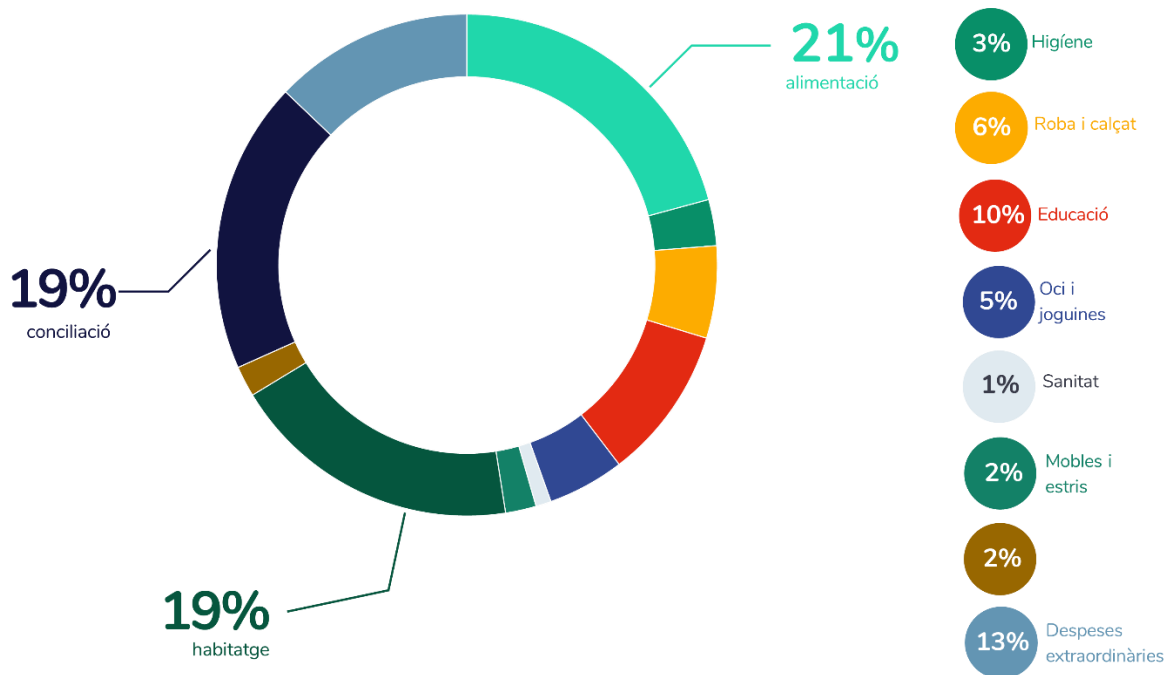
11. Conciliació: s'han estimat les despeses de les escoles bressol per als més petit i les activitats extraescolars i de vacances per al més grans prenent com a bases els preus públics dels Comuns.

12. Despeses extraordinàries: s'han inclòs una estimació de despeses puntuals com les vacances, regals, pagues setmanals, imprevistos, etc.

3. QUIN ÉS EL COST DE LA CRIANÇA?

El cost mensual mitjà per a la criança d'un infant a Andorra és de 747 € al mes. D'aquest import, les partides que tenen més pes al llarg de tot el període de criança són l'alimentació amb 157 €, que representen un 21% del total, seguida de les partides de conciliació amb 145 € i d'habitatge amb 140 €, ambdues representen un 19%. Només aquestes tres partides suposen el 59% de les despeses que ocasiona criar un fill o filla.

Quadre 1: percentatge de cada partida en la mitjana mensual (elaboració pròpia)

Per franges d'edat, la dels 13 als 17 anys és la més cara amb una mitjana de 804 € al mes sent la partida més elevada la d'alimentació que representa el 25%, seguida de l'habitatge amb un 17% i de la de despeses extraordinàries amb un 16%.

A continuació es situa la franja dels 0 als 3 anys amb una mitjana de 774 €. La partida de conciliació representa el 42% del total, la d'habitatge el 17% i la d'alimentació, el 14%. Aquestes tres despeses representen elles soles el 74% del total.

Segueix la franja de 7 a 12 anys amb una mitjana mensual de 736 € amb la partida d'alimentació amb un pes del 22%, la d'habitatge amb un 19% i la de conciliació amb un 17%.

I la franja de 4 a 6 anys suposa uns 649 € de mitjana al mes i les partides amb més pes són l'habitatge amb un 22%, la de conciliació amb un 21% i la d'alimentació amb un 18%.

En aquest quadre es detalla el desglossament:

	De 0 a 3 anys	De 4 a 6 anys	De 7 a 12 anys	De 13 a 17 anys	Mitjana mensual
Alimentació	107 €	120 €	162 €	203 €	157 €
Higiene	42 €	14 €	15 €	18 €	21 €
Roba i calçat	28 €	25 €	48 €	58 €	43 €
Educació	0 €	74 €	74 €	112 €	72 €
Oci i joguines	9 €	25 €	34 €	54 €	34 €
Sanitat	18 €	5 €	4 €	5 €	7 €
Mobles i estris	35 €	15 €	15 €	14 €	18 €
Habitatge	140 €	140 €	140 €	140 €	140 €
Despeses corrents de l'habitatge	12 €	12 €	12 €	12 €	12 €
Transport	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Conciliació	324 €	137 €	128 €	62 €	145 €
Despeses extraordinàries	60 €	82 €	103 €	125 €	98 €
TOTAL	774 €	649 €	736 €	804 €	747 €

També s'ha analitzat el cost de la criança en funció dels ingressos familiars mitjans i medians i per quintils amb dades del 2020 ja que no n'hi ha de més recents disponibles.

Amb dades del 2020		% sobre el total dels ingressos
Ingressos mitjans	28.502 €	31,46%
Ingressos medians	23.979 €	37,40%
Q1	16.433 €	54,57%
Q2	21.819 €	41,10%
Q3	26.216 €	34,21%
Q4	34.065 €	26,32%
Q5	Més de 34.066€	Menys del 26,32%

En el quadre anterior es poden observar les grans diferències que hi ha depenent dels ingressos familiars que s'obtenen. Així per a una família amb uns ingressos medians, el cost de la criança representa el 37% i per a una amb els ingressos mitjans el 31%. Però les desigualtats més grans es veuen en l'anàlisi per quintils. Si per a una família dels quintils superiors, el cost de criar un

infant representa el 26%, aquesta pressió és més que dobra per a una família del quintil inferior que passa a ser d'un 55%.

Com que els preus s'han obtingut aquest 2023, s'ha volgut comparat amb dades d'aquest mateix període i per aquest motiu, s'ha comparat el cost de la criança amb els salaris a febrer de 2023, que es recullen en el quadre a continuació:

Amb dades de febrer de 2023	Una sola persona adulta	% sobre el total dels ingressos	% sobre els ingressos d'una parella (*)
Salari mitjà	28.367,04 €	31,61%	15,81%
Salari mitjà homes	31.681,56 €	28,30 €	14,15%
Salari mitjà dones	27.783,60 €	36,18%	18,09%
Salari medià	22.464,00 €	39,92%	19,96%
Salari mínim	14.414,40 €	62,21%	31,11%

(*) amb els dos membres de la parella amb el mateix nivell d'ingressos

Font: elaboració pròpia amb dades de la

A destacar, la dificultat que tenen les famílies monoparentals especialment aquelles que cobren el salari mínim que fa molt difícil assumir el cost de criar un fill però també per a les famílies monomarentals. Per les famílies formades per un adult dona i degut a la bretxa salarial, el pes del cost de criar un fill sola s'eleva fins al 36% mentre que per a una família composta per un adult home, el pes es rebaixa de 8 punts, situant-se al 28%.

4. CONCLUSIONS

Després d'haver quantificat dotze partides diferents, es pot constatar que criar un fill o filla no és barat. S'ha fet una estimació que el cost mensual mitjà per a una família amb un infant sà i amb unes despeses estàndards seria de 747 €. Les franges de 0 a 3 anys i al de 13 a 17 anys estan per sobre d'aquesta mitjana amb 774 € i 804 €, respectivament. En canvi, les franges de 4 a 6 anys amb 649 € de mitjana i de 7 a 12 anys amb 736 € es trobarien per sota.

Les partides amb més pes són la de l'alimentació, la de conciliació i la d'habitatge que ja representen el 59% del total. Tot i això depenent de la franja d'edat el pes varia lleugerament, sent la partida destinada a la conciliació dels 0 als 3 anys la que representa un cost més elevat.

Per col·lectius, per a les famílies que es troben en el quintil inferior (amb uns ingressos màxims de 16.433 € segons dades del 2020), el cost de la criança representaria un 31%. En canvi per a les del quintil superior (amb uns ingressos mínims de 34.066 € el 2020) suposa com a molt el 26%.

Si es compara amb els salaris mitjans a febrer del 2023, per una família monoparental el cost de la criança pot representar el 32%. Si la família està composta per només la mare, i degut a la bretxa salarial, el pes pujaria fins el 36%. En el cas d'una família formada per una sola persona adulta que cobres el salari medià, el cost de criar un fill seria del 40% i en el cas que cobres el salari mínim, suposaria el 62%, un cost que es podria considerar inassolible.

A continuació, presentem una sèrie de recomanacions per a reduir el pes que criar un fill o filla pot representar per a una família.

5. RECOMANACIONS

Amb les conclusions obtingudes, s'ha cregut convenient proposar una sèrie de recomanacions que s'han treballat conjuntament amb el Comitè Nacional d'Andorra per l'Unicef.

Per a fer les següents recomanacions i propostes, s'ha tingut en compte dues dimensions, una més centrada en aspectes socioeconòmics pensant en mesures per arribar a reduir el cost de la criança amb perspectiva d'equitat i universalitat i pensant en l'impacte positiu que els serveis a les famílies amb infants tenen en l'economia nacional, i l'altra més focalitzada en propostes per facilitar la criança com poden ser promoure la conciliació o millorar els serveis per famílies amb més d'un fill, entre d'altres.

També s'han pres en consideració diferents publicacions i estudis que s'han fet a altres països del nostre entorn sobre com millorar el recolzament a la criança.

Així aquestes serien les recomanacions que es poden posar sobre la taula amb l'objectiu de que el cost de criar un fill no sigui el principal motiu per no tenir-ne (segons l'Observatori de l'ARI del primer semestre del 2019, 1 de cada tres persones enquestades que tenien fills voldria tenir més fills però no s'ho pot permetre) i que la taxa de natalitat a Andorra deixi de ser de les més baixes d'Europa (el 2022, es situava al 0,94 segons les dades de l'Observatori de la Infància publicat per Unicef Andorra):

DIMENSIÓ SOCIO-ECONÒMICA	DIMENSIÓ FACILITADORA
1. Gratuïtat real en serveis bàsics	Implementar mesures que permetin una conciliació real i efectiva
2. Ajudes universals i amb pagament anticipat	Millorar els serveis per a famílies monomarentals/monoparentals i nombroses
3. Deduccions fiscals reemborsables	

Perquè gratuïtat real en serveis bàsics?

La despesa en serveis de conciliació (especialment les escoles bressol) representen el 43% del cost de la criança en la franja d'edat del 0 als 3 anys. I continua sent de les més elevades en les franges següents, de 4 a 6 anys i de 7 a 12 anys, en aquests casos pel pes de les extraescolars.

La part que no cobreix la CASS en les visites mèdiques al pediatra, i també en les revisions dentals i oculars, tot i que només representen un 1 % de la mitjana mensual, per a famílies amb baixos ingressos o per aquelles que no estan sota dels LECS que permet la cobertura del 100%, no deixa de ser una despesa important especialment en la franja dels 0 als 3 anys. Cal tenir en compte que aquí s'ha contemplat només la despesa per a un infant sà.

Amb aquestes dades, hi ha dues propostes que caldria estudiar i pensar en diferents escenaris que permetessin aplicar-les:

- Gratuïtat de les escoles bressol públiques del 0 als 3 anys
- Cobertura universal de la Caixa Andorrana de Seguretat Social del 100% com a mínim dels 0 als 3 anys.
- Revisar i adaptar els límits que permeten accedir a les ajudes de menjador, d'extraescolars,...

El cost aproximat de la gratuïtat de les escoles bressols s'estima en uns 4,7 milions d'euros anyals tot i que podria ser assumida per diferents administracions (govern i comuns però també per la CASS si s'ampliessin les baixes maternal i paternal i els infants no anessin tants mesos a les escoles bressol). Pel que fa a la sanitat gratuïta dels 0 als 3 anys el cost per a la CASS (tenint en compte només les visites de revisió per als infants sans) representaria uns 270.000 € l'any.

En canvi, l'estalvi per a les famílies es maximitzaria passant de 747 € de mitjana mensual a 689 € (un 8% menys). I qui més ho notaria seria les famílies amb infants en la franja d'edat dels 0 als 3 anys ja que la mitja mensual passaria ser de 443 € enlloc del 774 € (un 43% menys).

Perquè ajudes universals i amb pagament anticipat?

Una de les ajudes universals més conegudes i aplicades en altres països és una prestació per fill (sobretot en el moment del naixement). Si bé aquesta ajuda és molt vàlida per ajudar en l'augment de la natalitat, si no es continuada en el temps, les famílies no se n'acaben de veure realment beneficiades. En molts casos i cada vegada més, la tendència és combinar aquesta prestació universal amb les deduccions fiscals i que es converteixi en una mesura equitativa i que acaba donar suport a aquelles famílies que més ho necessitin.

La mitjana dels ajuts per fill a càrrec segons dades del 2022 va ser de 1.954,86 € per fill. Això representaria un 22% del cost total d'un any.

Només com a suposició i a nivell d'exemple per poder quantificar el seu impacte, es pressuposa una prestació única de 600 € per fill i en el moment de naixement. Amb els nivells de natalitat actuals, aquesta prestació representaria uns 300.000 € dels pressupostos públics. En canvi suposaria un estalvi del 3,65 % per a les famílies del 1r quintil i del 2,75% per les del 2n quintil (per a les famílies dels quintils superiors va del 2,29% al 1,76 %).

En quant al pagament anticipat de les ajudes, es considera que és una mesura que permet no haver d'avançar els diners per part de les famílies que es troben en una situació de vulnerabilitat econòmica més important. El tercer pagador en el sistema de sanitat n'és un bon exemple però en trobaríem d'altres (beques menjador que ja no es cobren,...)

Perquè deduccions fiscals reemborsables?

Segons diversos estudis, en cada vegada més països, les ajudes a les famílies combinen ajudes socials amb deduccions, exempcions i desgravacions fiscals i les recomanacions dels experts recomanen que es revisin tenint en compte que arribin a les rendes més baixes i als col·lectius més afectats pel cost de la criança.

- Ampliar deduccions, desgravacions o exempcions a les persones o famílies contribuents amb rendes més baixes (aquelles que no arriben als 24.000 € bruts a l'any que és el topall actual i que són les que es troben en el primer i segon quintils i a les quals el cost de la criança els hi suposa una càrrega del 54% i del 41%, respectivament).
- Passar a deduccions fiscals reemborsables de les quals es podran beneficiar totes les persones i famílies potencialment beneficiàries, que ajuden a reduir la quota tributària i que són abonades anualment o mensualment un cop feta la declaració de la renda.

- Revisar el màxim deduïble com a despeses i adaptar-lo al cost real de la criança (actualment l'import deduïble és de 400 € i el cost de la criança és molt més elevat) i a la situació familiar (per no perjudicar a les famílies monomarentals o monoparentals).

Tal i com es conclou en dits estudis, aquestes opcions redueixen la desigualtat i la pobresa relativa, especialment en els quintils més baixos, són més equitatives ja que se'n poden beneficiar totes les famílies amb fills, i a més, ajuden a combatre l'estigmatització que moltes vegades va associada a les prestacions socials.

Perquè mesures que permetin una conciliació real i efectiva?

Com s'ha pogut quantificar, la despesa que suposa la conciliació és una de les més elevades, especialment en la franja d'edat de 0 a 3 anys. Per aquest motiu, i tot i tenir en compte la particular situació d'Andorra amb un sector de serveis amb un pes molt important en l'economia nacional, és necessari obrir un debat real amb tots els actors implicats per a poder trobar l'encaix per a que la conciliació laboral i familiar sigui efectiva i no representi un cost tant important per a les famílies amb les conseqüències que això comporta a nivell també de futur.

Ampliar les baixes maternals i paternals, horaris flexibles, teletreball,... són només alguns dels exemples que caldria posar sobre la taula de la negociació i facilitar la criança dels fills i filles també pensant en la qualitat dels temps que els progenitors poden dedicar als seus infants.

Perquè millorar els serveis per a famílies monomarentals/monoparentals i nombroses?

Les famílies amb una sola persona adulta amb fills a càrrec o les famílies nombroses són les que suporten un pes més gran a nivell econòmic però també emocional. D'aquí que caldria revisar les ajudes que aquests col·lectius poden rebre si s'escau: descomptes per a les famílies monoparentals als serveis per als seus fills, gratificacions per a segon o tercer fill, ...

Tot i que actualment ja n'existeixen algunes, vist el cost de la criança, l'estalvi per a les famílies no és massa important i alhora no representa un incentiu suficient per a tenir fills.

6. ANNEXOS

Bibliografia web

www.estadística.ad

www.govern.ad

www.bopa.ad

Diari d'Andorra – Jordi Salazar - *El cost de tornar a l'escola* – publicat el 9 de setembre de 2022 -

https://www.diariandorra.ad/noticies/revista_dies/tema_la_setmana_dies/2022/09/08/el_cost_tornar_escola_206696_1202.html - consultat el 16 de febrer de 2023

Altaveu Andorra – Alba Llacuna - *Una tornada a l'escola amb seny* – publicat el 29 d'agost de 2022 -

https://www.altaveu.com/reportatges/tornada-escola-seny_41640_102.html - consultat el 16 de febrer de 2023

RTVA – Roser Puigbó - *Tornada a l'escola amb productes un 10% més cars* – publicat el 31 d'agost de

2022 - <https://www.andorradifusio.ad/noticies/tornada-escola-productes-10-mes-cars> - consultat el 16 de febrer de 2023

BonDia Andorra – Laia Bautista - *Tornada al col·le una mica més cara* – publicat el 7 de setembre de 2022 -

<https://www.bondia.ad/societat/tornada-al-colle-una-mica-mes-cara> - consultat el 16 de febrer de 2023

Dr. Lluís Caveró – Institut Català de la Retina- *¿Cómo y cuándo hay que revisar la visión a los niños?* –

última revisió el 29 d'abril del 2021 - <https://icrcat.com/como-y-cuando-hay-que-revisar-la-vision-a-los-ninos/> - consultat el 9 de juny de 2023

Félix Pérez Ucha – Generali - *Revisión dental en niños, ¿cuándo es necesaria?* -

<https://www.generali.es/blog/tuasesorsalud/revisio-dental-ninos/> - consultat el 25 de maig de 2023

BOPA n 37 del 15 de març de 2023 - *Decret 119/2023, del 8-3-2023, de modificació de les tarifes de responsabilitat dels actes mèdics, odontològics i dels auxiliars mèdics de la Caixa Andorrana de Seguretat Social* – consultat el 23 de maig de 2023

BOPA n 145 del 14 de desembre del 2022 - *Ordinació del 9-12-2022 de Preus Públics de l'exercici 2023 de la parròquia de Canillo* – consultat el 13 de febrer de 2023

BOPA n 151 del 28 de desembre de 2022 - *Ordinació del 23-12-2022 de preus públics del Comú d'Encamp per l'any 2023* – consultat el 13 de febrer de 2023

BOPA n 153 del 29 de desembre de 2022 - *Ordinació del 28-12-2022 de preus públics per a l'any 2023 per la parròquia d'Ordino* – consultat el 13 de febrer de 2023

BOPA n 148 del 22 de desembre del 2022 - *Ordinació del 19-12-2022 de preus públics per a l'any 2023 per la parròquia de La Massana* – consultat el 13 de febrer de 2023

BOPA n 148 del 22 de desembre del 2022 - *Ordinació del 19-12-2022 de preus públics per a l'any 2023 per la parròquia d'Andorra la Vella* – consultat el 13 de febrer de 2023

BOPA n 4 de l'11 de gener de 2023 - *Ordinació del 28-12-2022 de preus públics del Comú de Sant Julià de Lòria per a l'exercici 2023* – consultat el 13 de febrer de 2023

BOPA n 2 del 4 de gener de 2023 - *Ordinació del 22-12-2022 de preus públics per l'any 2023 per la parròquia d'Escaldes-Engordany* – consultat el 13 de febrer de 2023

BOPA n 145 del 14 de desembre del 2022 - *Ordinació del 9-12-2022 tributària de l'exercici 2023 de la parròquia de Canillo* – consultat el 14 de febrer de 2023

BOPA n 151 del 28 de desembre de 2022 - *Ordinació del 23-12-2022 tributària de la parròquia d'Encamp per l'any 2023* – consultat el 14 de febrer de 2023

BOPA n 153 del 29 de desembre de 2022 - *Ordinació del 28-12-2022 de tributària per a l'any 2023 de la Parròquia d'Ordino* – consultat el 14 de febrer de 2023

BOPA n 148 del 22 de desembre de 2022 - *Ordinació del 19-12-2022 tributària comunal per a l'any 2023 de la Parròquia de La Massana* – consultat el 14 de febrer de 2023

BOPA n 148 del 22 de desembre de 2022 - *Ordinació del 19-12-2022 tributària comunal per a l'any 2023 de la Parròquia d'Andorra la Vella* – consultat el 14 de febrer de 2023

BOPA n 4 de l'11 de gener de 2023 - *Ordinació del 28-12-2022 tributària del Comú de Sant Julià de Lòria per a l'exercici 2023* - consultat el 14 de febrer de 2023

BOPA n 2 del 4 de gener de 2023 - *Ordinació del 22-12-2022 tributària del Comú d'Escaldes-Engordany per l'any 2023* – consultat el 14 de febrer de 2023

BOPA n 51 del 27 d'abril de 2022 - *Edicte del 20-4-2022 pel qual es publiquen les tarifes del carnet de transport escolar per al curs escolar 2022-2023 segons el Reglament regulador del servei del transport escolar* – consultat el 14 de febrer de 2023

Save The Children España – *El coste de la crianza en 2022* – publicat el juny de 2022 -

https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2022-06/EL_coste_de_la_crianza_2022.pdf

Save the Children España – *El cost de la criança al 2022 – Catalunya* – Publicat el juny de 2022 -

https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2022-06/EL_cost_de_la_crian%C3%A7a_2022.pdf

Estadística Andorra - A047-A163-A164. *Enquesta de condicions de vida. Any 2020* – publicada el 24 de febrer de 2022 -

https://sig.govern.ad/SIGDDE.Public/Files/Documents/Notes_prensa_noticies/A047_20220224_A.pdf -

consultat el 3 d'abril de 2023

Estadística Andorra - *Dades del Departament d'Afers Socials, tractades pel Departament d'Estadística per a la Nota de Premsa ref. NP_A055-A056_20230601* – publicada l'1 de juny de 2023 –

https://sig.govern.ad/SIGDDE.Public/Files/Documents/Notes_prensa_noticies/A055_20230601_A.pdf -

consultat el 15 de juny de 2023

Ricardo Ibarra Roca (Plataforma de Infancia), Alexander Elu Terán (Save the Children), Gabriel González-Bueno Uribe (UNICEF España) - *Por una prestación para la crianza. Escenarios para una deducción fiscal reembolsable en España* – publicat el setembre de 2021 –

<https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/comunicacion/Por-una-prestacion-para-la-crianza.pdf> - consultat

l'1 de juny de 2023